

Vi ser dem for os, de mænd, der var med til at forme riget og at sikre den frihed, vi bygger på: Christen Berg med det gnistrende agitatorblik bag brillerne; J. C. Christensens tunge styrke, hans stædigt formede kraft med det både vidende og trohjertede smil; Viggo Hørup med det ligesom ensomme ansigt, de både stejle og vege træk, en klar realist med et stænk af desillusioneret viden; Ove Rodes følsomme ansigt, der aldrig mistede skæret af en ungdoms lyse drøm; Christmas Møllers åbne træk, beåndet af en brændende tro på muligheden af at forene sin idé med folkets brede lag; Th. Staunings høvdingeansigt med dets barske krav om myndighed, i et brus af arbejdermødernes hyldest. Mange, mange andre kunne nævnes. Grænsekampens store skikkelse: H. P. Hanssen Nørremølle, der videreførte Gustav Johannsens og Jens Jessens gerning. Realpolitiske typer som Niels Neergaard og C. Th. Zahle, Piper og K. M. Klausen, agitortyper som Borgbjerg og Vilh. Lassen. En folkemødernes yndling som Klaus Berntsen. Der stod et vejr omkring dem, og dog var de alle tilsammen med til at skabe et friere folk, vort fædreland til ære, og hvis de frihedsrettigheder, som de gjorde til almeneje, kan bevares ind i fremtiden, har deres arbejde og ofre ikke været forgæves.

Vore tanker mødes i dag med hele det danske folk, hvor det end færdes, indenfor eller udenfor landets grænser, og vi siger hver enkelt tak for det medarbejde, der har givet ånd og styrke, idé og udholdenhed til vort styre. Af dyrekøbt erfaring ved vi, at et folk kun har sin frihed, sålænge det bevidst arbejder for den. Frihed lever kun sålænge, der kæmpes for den. Det er frihedens store krav, at den skal vindes påny og påny for hver dag, der går. Og det er vort højeste ønske, at der altid i dette rige må være en ungdom, der forstår, hvad frihed er, og at frihed forpligter. Vi giver et hundredårs nederlag og sejre i arv til den næste generation, idet vi håber, at den med samme styrke som fortidens mænd vil kæmpe frihedens kamp, altid ihukommende, at det ikke er mennesket, der skal tjene staten, men at det er staten med alt, hvad der er i den, der skal tjene mennesket.

Så mindes vi da i ærbødighed de mænd, der formede vor frie forfatning: D. G. Monrad og Orla Lehmann, Krieger og Hall og Tscherning, Grundtvig og Carl Ploug — den hele generation af mænd, der førte kongens løfte ud i livet. Og vi mindes kongen selv, Frederik den Syvende, og hans ord på den dag, da martsministeriets grundlovsudkast blev forelagt ham: han kunne slutte sig til det, fordi han — som det hedder i statsrådsprotokollen — „nærede det ønske derved at gøre sit folk lykkeligt“.

I Danmarks navn, i rigsdagens navn:

Ære og fred over disse mænds minde!

(Forsamlingen rejste sig).

Statsministeren (Hans Hedtoft):

Deres Majestæter.

Deres Kongelige Højheder.

Høje rigsdag.

Højtærede forsamling.

Den frie danske forfatning, Kong Frederik den Syvende i 1849 underskrev, hvorved folket gennem sin valgte repræsentation, rigsdagen, fik direkte deltagelse i landets styre, var, som folketingets formand har nævnt, forberedt ved de foregående års udvikling, navnlig ved oprettelsen af og forhandlingerne i de rådgivende stænderforsamlinger. Men alligevel betød Danmarks riges grundlov af 5. juni 1849 et afgørende brud med fortiden. Vi mindes i dag i ærbødighed den konge, der gav den nye forfatning, og de mænd, der lagde deres idealitet og rige evner i dens udformning.

Grundloven af 1849 var i sandhed et fremragende værk. Den er skrevet med stort frisind, med en lysende tro på folkestyrets værdi og med ærlig vilje til at give de bedste